

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

J. Jensen & C. S. Westergaard, Kbh.

1864. Udg. 1. Udg.

1864. Udg. 1. Udg.

SKAFFØGAARD

i Jylland, forhen Skabygaard opført 1580-83.

SKAFFØGAARD

i Jylland, forhen Skabygaard opført 1580 82.

Denne Gaard ligger i Hvilsager Sogn, Sønderhald Herred i Randers Amt, ved Kanten af den lange, krumme Dal, som fra Kattegattet af gaar ind til Randers Fjord og derved afskærer Kongss Herred fra Fastlandet; derefter i en krum Bue forbi Gammel Estrup til Lustrup og Clausholm, hvor den deler sig i to Grene, af hvilke den vestlige gaar forbi Brunsgaard og kommer Randers paa omtrent $\frac{1}{2}$ Mil nær, medens den østlige forbi Rosenholm, Staffsgaard og Ryomgaard danner en sammenhængende Eng- og Kjærstrækning, som ved Kollind By og Bedø forbyder sig til en lang Indsø, — en lille Levning af de Vandmasser, der i Oldtiden bedækkede den hele Flade, — og under Navn af Kollind Sund gaar indtil henimod Grenaa, hvor atter Enge og Moser adskille denne Sø fra Kattegattet, som engang har havt fri Gjennemgang overalt og saaledes gjort 3 til 4 større og mindre Æer af den Landsstrækning, som ligger Nord og Ost for denne lange Dal.

Staffsgaard var i ældre Tid en lille Bondeby eller Lorp ved Navn Staby, bestaaende af to Gaarde og tilhørende Familien Rosenkrands, hvis ældste Eiendomme laae i denne Egn, hvor den indtil den Dag i Dag, maastee i 1000 Aar, har veltgeholdt sig i Besiddelse af anseeligt Fordegsø, saa at denne Slægt er saa nøie indflettet i Sønderhald og Østerrisbjerg Herreders Historie at de ikke kunne tænkes adskilte, og at man ikke ret vel kan see eet af disse Navne uden at man uvilkaarligen kommer til at erindre sig de to andre. Da Familiens ældste Besiddelser — langt ældre end Tilværelsen af Hovedgaard og Herregaarde, en Institution fra den siddigere Middelalder, — laae her

og indbefattede en god Deel Æer, Torper og enkelte Gaarde, omsprebte i hele Egnen, feller man vel neppe ved at henregne den lille Lorp Staby til disse, skøndt jeg især ikke har stødt paa dens Navn før end Aaret 1551, da den bestod af to Gaarde med Bønder i, hvilke Husbonden, Jørgen Ottesen Rosenkrands, — som dengang var 28 Aar gammel, — opsgabde, da han selv agtede at boe her, efterat han hidtil havde tumlet sig om i Udlandet, først som Student ved forskellige Universiteter, derefter som en tapper Krigsmand, der med 4 Heste fulgte den berømte sachsiske Churfyrste Moriz, deeltog i Beleiringen af Magdeburg saavel som i Slaget ved Verden, — hvor Greverne af Mansfeld og andre af de Beleiredes Benner bleve slagne paa Slugt, — og hørte til de 6 Adelsmænd, som udgjorde den raske Churfyrstes nærmeste Dingvælsere og vare tilfagte at følge ham baade Nat og Dag, hvor han end færbedes og hvor hurtigst han end drog fra det ene Sted til det andet. I denne elskværdige Herres Tjeneste befandt Jørgen Rosenkrands sig meget vel og forlod ham kunns usdigt, men da hans Brødre, Otto, Erik og Solger, forlangte at han skulde komme hjem for at stifte med dem, — Forældrene, Hr. Otte Solgersen Rosenkrands til Boller og Ræsbjholm, Rigsraad og Ridder, og Fru Margrethe Hans von Putliz vare allerede døde i Aaret 1525 i Ribet af Pest, — maatte han forlange sin Afsted og drog nu til Danmark i Aaret 1551, hvor han bivaanede Stiftet og derefter satte Bo paa Staby, hvis indskrænkede Bygninger — be- regnede paa Bønderfolk — for det Første maatte være ham nok, men han op- holdt sig der ogsaa kunns saare kort og tog alt Aaret efter Tjeneste hos Kong

SKAFFÖGAARD

i Jylland, forhen Skabygaard opført 1580 82.

og Dørre, som Aaret har Maaneder, ligesaamange Stuffer, som Aaret har Uger, og i disse atter saamange Num, som det har Dage. Sagnet, der som bekjendt ikke er saa nøieregrende, hvor det gjelder at forherlige noget Mærkeligt, fortæller os at Skabet først blev forfærdiget som det nu staer og det vel at mærke i Træet, som man lod staae; derefter opførte man Gaarden udenom denne Karikat, hvis Navn den endnu bærer, thi for Skabets Skyld skulde det

gamle Navn Stabygaard være forandret til Skafføgaard, endstjøndt man ikke let kan indsee at dette skulde ligge Ordet „Stab“ nærmere. 1665 er den første Gang jeg har stødt paa den nyere Form Skavs, siden Skaffs, istedetfor det ældre Staby, men at Skabet skulde have foranlediget denne Dørgang er vel kun et lidet rimeligt, i alt Fald maatte det da være „ramjydt“, thi kun i denne Dialect kaldes et Stab „Stav“.

